

Undervisningsbeskrivelse

Stamoplysninger til brug ved prøver til gymnasiale uddannelser

Termin	Termin hvori undervisningen afsluttes: maj-juni 2025
Institution	Herning HF og VUC
Uddannelse	HF2
Fag og niveau	Psykologi B
Lærer(e)	Tomas Billeskov Jansen
Hold	24PsB22

Oversigt over gennemførte undervisningsforløb

Titel 1	Klimapsykologi
Titel 2	Ondskab
Titel 3	Klinisk psykologi – OCD og autisme
Titel 4	Udvikling
Titel 5	Læring
Titel 6	Videnskabelige undersøgelsesmetoder og feltarbejde
Titel 7	
Titel 8	
Titel 9	
Titel 10	
Titel 11	
Titel 12	
Titel 13	
Titel 14	
Titel 15	

Beskrivelse af det enkelte undervisningsforløb (1 skema for hvert forløb)

[Retur til forside](#)

Titel 1	Klimapsykologi
Indhold	Læsestof: ”Bæredygtig bevidsthed – om klimapsykologi”, Heidi Koldtoft Engedal, Systime, 2024, p166, p167, p140, p147, p148 eller kapitel 1, 1.1, 1.2, 1.4, 2, 2.1, 2.2, 3, 3.1 og 3.2(tænkning, kommunikation, kognition, personlighed, stress, coping) Læreplan i psykologi B 2022 uddybet(eget materiale) Læreplan i psykologi B ”Psykologiske feltundersøgelser – Psykologi B”(2013), Systime, Ole Schultz Larsen, side 6 Problemstilling i psykologi(eget materiale) Dokumentar: ”Manipulator (3) – Nudging”, DR1, 15. november 2018 og Jan Hellesøe ”Madmagasinet – Supermarkedetspsykologi”, 3. marts 2015, DR1, Adam Aamann og Mette Frisk ”Magt over masserne – Dovenskaben hersker”, National Geographic Channel, 4. januar 2015, Daniel Pink ”Madmagasinet – Klima”, DR1, 26. april 2017, Adam Aamann og Mette Frisk ”Jorden kalder (1) – Er danske grise klimasvin?”, DR1, 2024, Marie Allerslev Eriksen og Thøger Kirk Bilag/cases: ”Undersøgelse om nudging af sunde og bæredygtige madvalg”, Pelle G. Hansen, Mathilde Schilling, Mia S. Malthesen, iNudgeyou, Journal of Public Health, 2021 ”Klimapsykolog: Varmerekorderne brager afsted, og vi mærker ubehaget. Alligevel flyver vi på ferie”, dr.dk, Mathilde Bugge, 15. juli 2023 ”Undersøgelse om benægtelse af klimaforandringer”, Kirsti M. Jylhä, Clara Cantal, Nazar Akrami, Taciano L. Milfont, 2016, Personality and Individual Differences ”DF: Menneskeskabte klimaforandringer er et spørgsmål om tro, og tro hører til i kirken”, Information.dk, Laura Friis Wang, 11. august 2018 I alt 102 sider
Omfang	25 lektioner a 45 minutter.
Særlige fokus-punkter	Kernebegreber: Giddens´ paradoks, kendetegnene ved et bæredygtigt mindset: fra forbrug til brug for, fra ego til eco, fra en til flere bundlinjer, klimaparadoks, 5 psykologiske barrierer: distance, doom, dissonance, denial, iDentity, tænk lokalt og konkret, kasser katastrofen og tænk i muligheder og håb, gør det simpelt, skab fællesskab, dyrk drømmen, ikke mareridt, kognitiv bias, system 1, system 2, tilgængelighedsbias, bekræftelsesbias, framing, adfærdshintentionskløften, nudging, standardvalg, 4 forskellige klimatyper: 1) Klima Klaus, 2) Nervøse Nanna, 3) Afvisende Allan, 4) Løsnings Laila, de 3 A´er: Anxiety(bekymring), Ambivalence(ambivalens), Aspiration(håb), The Big Five: Ekstroversion, Neuroticism, Åbenhed, Samvittighedsfuldhed, Venlighed, klima-

	angst, indlært hjælpeløshed, tillært optimisme, Jeget, Idealjeget, Lazarus: stress, krav-kontrol-modellen: aktiv, belastet, afslappet, passiv, optimistisk og pessimistisk forklaringsstil, coping, 1) konfronterende, 2) distancerende, 3) udadvendt følelsesmæssig, 4) indadvendt følelsesmæssig, 5) ansvarlig, 6) uansvarlig, 7) intellektuel, 8) håbsorienteret, hyperstress Mål: - demonstrere indgående kendskab til fagets stofområder, primært i forhold til det normalt fungerende menneske - redegøre for og kritisk forholde sig til psykologisk viden i form af psykologiske teorier, begreber og undersøgelser og kunne forstå dem i en historisk-kulturel kontekst - inddrage og vurdere forskellige forklaringer på psykologiske problemstillinger - argumentere fagligt og formidle psykologisk viden skriftligt og mundtligt med et fagligt begrebsapparat på en klar og præcis måde - demonstrere viden om psykologiske metoder og behandle problemstillinger i samspil med andre fag
Væsentligste arbejdsformer	Klasseundervisning og gruppearbejde. Selvstændigt arbejde med at svare på spørgsmål Oplæg for klassen Øvelse i at anvende psykologifaglige begreber på bilag

[Retur til forside](#)

Beskrivelse af det enkelte undervisningsforløb (1 skema for hvert forløb)

[Retur til forside](#)

Titel 2	Ondskab
Indhold	Læsestof: ”Ondskabens psykologi – Socialpsykologiske essays” af Rolf Kuschel, Faezeh Zand og Jan Øberg(2009) side 15-41(gruppepsykologiske processer, inklusion og eksklusion samt social indflydelse,) ”Psykologiens veje – iBog”, 2023, Systime, Ole Schultz Larsen, p5450, p5617, p5634, p5633, p5632, p5631, p5630, p5629, p5628, p5627(kommunikation i sociale sammenhænge) ”LIKE”af Camilla Mehlsen & Vincent F. Hendricks(Red), 1. udgave, 1. oplag 2019, Center for Information og Boblestudier, (CIBS), Københavns Universitet, side 21-25, 30-32, 35-36, 56-57, 80, 86-87)(kommunikation på digitale medier) (Fra: ”Kulturen og det sociale liv – Psykologifagets grundbog” af Flemming B. Olsen(red.)(2010) side 95-97)(stereotyper, fordomme) Psykologi – fra celle til selfie”(2015) af Flemming André Philip Ravn og Troels Wolf side 161)(diskrimination) ”Psykologiens veje – iBog”, 2023, Systime, Ole Schultz Larsen, p5539, p5557, p5556(kulturpsykologi) ”Socialpsykologi – en introduktion”, Frydenlund, 3. udgave, 1. oplag, 2016, Rolf Kuschel & Per Schultz Jørgensen med bidrag af Faezeh Zand)(diskrimination) Synopsis 2019-2020 eksempler(eget materiale) Synopsis sådan Jette Hannibal

	Dokumentar: ”Forskning på kanten (1) – Ondskab”, DR2, 6. november 2011, Lone Frank og Henrik Høgh-Olesen Øvelse i ondskab(eget materiale) Bilag/Cases: ”Forråelsen ramte også mig”, Jesper Sølund Madsen, Politiken, 26. maj 2007 ”Den banale ondskab iblandt os”, leder i Jyllands-Posten, 3. oktober 2023 ”Selvom Charles Manson er død, vil myten om ham leve videre”, Niels Ivar Larsen, Information, 24. november 2017 I alt 120 sider
Omfang	34 lektioner a 45 minutter.
Særlige fokus-punkter	Kernebegreber: god, ond, videnskabelig definition på ondskab, aggression, ualmindeligt, ekstremt, grænseoverskridende, mangel på empati, Sigmund Freud, behaviorisme: Pavlov, Watson, Thorndike, Skinner, tabula rasa, ingen rav, alt er miljø, svært at forudsige onde handlinger, Aldornos autoritære personlighed, Carl Goldbergs teori om ondskab: 1) sårbarhed over for oplevelse af skam, 2) mangelfuld tilknytning til signifikante omsorgspersoner, 3) manglende færdigheder til at føle sorg, 4) sproglige vanskeligheder ved at udtrykke følelser, 5) betydningsfulde personers skinhellighed, empati: arv og miljø, empatiens pauseknap, episodisk dyskontrol, anabolske steroider, MAOA-genet, Jonathan Pincus’ teori: hjerneska- de, mental sygdom, misbrugt som barn, flertalsmisforståelse, lemmingeeffekt, ha- tespeech, asynkronitet, shitstorm, viralitet, candystorm, non-verbal kommunikati- on, mimiske koder, gestuelle koder, positur-koder, koder for øjenkontakt, ekstra- verbale koder, kropskontakt-koder, afstandskoder, koder for fremtræden, Konrad Lorenz: det såkaldte onde, spontan aggression, reaktiv og instrumentel aggression, sadistisk ondskab, Simon Baron-Cohen: fravær af empati, Phineas Gage, pande- lapperne, amygdala, Simon Baron-Cohen: empati, usikre tilknytninger, genetiske dispositioner, Gottfredson og Hirschis pointer omkring sammenhængen mellem kriminalitet, lav selvkontrol og mangelfuld opdragelse, kritik af Gottfredson og Hirschis teori om kriminalitet, Milgrams forsøg om autoritet og lydighed, ansvars- forskydning, den instrumentale tilstand, autonomi, lydighedens dilemma, Zimbar- dos Stanford-fængselsforsøg, deindividualisering, dehumanisering, Albert Bandura: moralsk frakobling, brug af eufemismer, fordelagtige sammenligninger, ansvarsfra- læggelse, ignorering eller fordrejning af konsekvenser(distancering), dehumanise- ring, Lars Fr. H. Svendsen: det naturligt onde, det moralsk onde, den dæmoniske, instrumentelle, idealistiske, dumme ondskab, Hannah Arendt: ondskabens banali- tet, etnocentrisme, kulturrelativisme, minoritet, majoritet, assimilation, integration, segregation, fordom, stereotyper, diskrimination Mål: - redegøre for og kritisk forholde sig til psykologisk viden i form af psykologiske teorier, begreber og undersøgelser og kunne forstå dem i en historisk-kulturel kon-

	tekst - formulere konkrete psykologifaglige problemstillinger i aktuelt stof samt udvælge og anvende relevant psykologisk viden fra forskellige kilder, herunder digitale medier, til at undersøge disse problemstillinger og kunne forholde sig kritisk til den anvendte viden på et fagligt grundlag - inddrage og vurdere forskellige forklaringer på psykologiske problemstillinger - redegøre for og kritisk forholde sig til fagets forskningsmetoder, herunder kunne diskutere etiske problemstillinger i psykologisk forskning, samt kunne skelne mellem hverdagspsykologi og videnskabelig baseret psykologisk viden - vurdere betydningen af sociale og kulturelle faktorer i forhold til menneskers tænkning og handlinger - argumentere fagligt og formidle psykologisk viden skriftligt og mundtligt med et fagligt begrebsapparat på en klar og præcis måde - demonstrere viden om psykologis identitet og metoder og behandle problemstillinger i samspil med andre fag - at arbejde selvstændigt og/eller i grupper over længere tid med synopsis
Væsentligste arbejdsformer	Klasseundervisning. Gruppearbejde. Synopsisgennemgang Gruppeoplæg

[Retur til forside](#)

Titel 3	Klinisk psykologi – OCD og autisme
Indhold	OCD Læsestof: ”Om og om og om igen. Behandling af OCD, tvangstanker og tvangshandlinger” af Sandra Bates og Anna Grönberg(2010) side 17-43, 63-72 Dokumentar: ”Besat af tvangstanker”, TV2, oprindelig BBC, 3. januar 2017 ”Mit ekstreme liv med OCD”, DR3, 24. oktober 2018 Bilag/cases: ”Børn og unge med OCD får det værre under coronakrisen, viser nyt dansk studie”, Mette Mølgaard, 30. oktober 2020, Videnskab.dk Autisme Læsestof: ”Autisme og Aspergers syndrom – en introduktion”(2010) af Uta Frith, Dansk Psykologisk Forlag, side 15-45, 59-69 Dokumentar: ”Louis Theroux – autisme”, DR2, 14. februar 2013

	Bilag/cases: ”Autisme kan afsløres allerede i to måneder gamle babyer”, Georg Mathisen, Videnskab.dk, 10. december 2013 ”Hvad er autisme?”, Psykologer i Danmark, Anne Sandberg Christensen, 29. december 2022 71 sider
Omfang	20 lektioner a 45 minutter.
Særlige fokus-punkter	Kernebegreber i OCD: barndom, hyppighed, eksponering, responsprævention, tvangstanker, tvangshandlinger, renlighed, angstelighed, seksuelle fantasier, usynlige tvangshandlinger, mentale ritualer, synlige ritualer, rengøringstvang, frizone, funktion, håndtering, genetik, serotonin, vaske hænder, snavs, at tage styrtebad, tjekking/kontrolleringstvang, symmetritvang, gentagelsestvang, årsager, tidspunkt for udbrud, biologiske årsagsforklaringer, hormoner, neuroanatomi, medicin, KAT(kognitiv adfærdsterapi), ERP(eksponering- og responsprævention), responsiv indlæring, klassisk betingning, operant indlæring, negativ forstærkning, komorbiditet, funktionel kontekstualisme, prøvebehandlingsperiode, ambulant behandling, hospitalsbehandling, forberedende samtale, udredning, funktionel analyse, behandlingens mål, behandlingsforslag, behandlingskontrakt, prøvehandling, hjemmeopgave, hovedbehandling, vedligeholdelsesplan og opfølgning. Kernebegreber i autisme: autismespektrum, gensidig social interaktion, rigiditet, kommunikation, gentagne handlinger, snævre interesseområder, evnen til at kommunikere med en anden om noget tredje, fælles opmærksomhed, autisme med regressiv udvikling, at stille en autismediagnose, Leo Kanners fejlopfattelse af autisme, autistiske børn er psykisk udviklingshæmmede og hemmeligt superintelligente, Michael Rutter: autismediagnose og genetiske studier af autistiske børn, adfærdsterapi, adfærdsændring, TEACCH og PECS, intelligens og autisme, højfunktionsautisme, lavfunktionsautisme, autister som teenagere, voksne og gamle, Aspergers syndrom, autisme som neurologisk udviklingsforstyrrelse, Michael Rutter og Susan Folsteins undersøgelse omkring 22 enæggede og tveæggede tvillingebørn med hensyn til arvets og miljøets betydning i forbindelse med autisme, komorbiditet, grannatspliteffekten og kugle-analogien i forbindelse med den genetiske forklaring på autisme, stabilitet og ustabilitet i forbindelse med autisme, EEG, MEG, havebeskæring og beskæring i hjernen på et autistisk barn Mål: - demonstrere indgående kendskab til fagets stofområder, primært i forhold til det normalt fungerende menneske - redegøre for og kritisk forholde sig til psykologisk viden i form af psykologiske teorier, begreber og undersøgelser og kunne forstå dem i en historisk-kulturel kontekst - inddrage og vurdere forskellige forklaringer på psykologiske problemstillinger - redegøre for og kritisk forholde sig til fagets forskningsmetoder, herunder kunne diskutere etiske problemstillinger i psykologisk forskning, samt kunne skelne mellem hverdagspsykologi og videnskabelig baseret psykologisk viden

	- vurdere betydningen af sociale og kulturelle faktorer i forhold til menneskets tænkning og handlinger
Væsentligste arbejdsformer	Elevoplæg Gruppearbejde Netsøgning Klasseundervisning Summegrupper Selvstændigt arbejde

[Retur til forside](#)

Titel 4	Udvikling
Indhold	Læsestof: ”Gyldendals psykologihåndbog”(2005)(redigeret af Lene Hauge og Mogens Brørup), Gyldendalske Boghandel, Nordisk Forlag A/S, København, 3. udgave, 1. oplag, side 78-85(sårbarhed og resiliens) ”Introduktion til psykologi”(2016)(redigeret af Thomas Koester og Kim Frandsen), Frydenlund, 3. udgave, 1. oplag, side 506-507(sårbarhed og resiliens) ”Kulturen og det sociale liv – Psykologifagets grundbog”(2010)(redigeret af Flemming B. Olsen), Frydenlund, 1. udgave, 2. oplag, side 195-202, 198, 222(menneskets udvikling i et livslangt perspektiv, herunder betydningen af arv, miljø, køn og kultur) ”Psykologiens veje”(2015), Ole Schultz Larsen, side 98-100, 287-288(menneskets udvikling i et livslangt perspektiv, herunder betydningen af arv, miljø, køn og kultur) ”Psykologiens veje – iBog”, 2023, Ole Schultz Larsen, Systime, p5043, p5392, p5425, p5424, p5422, p5421, p5420, p5419, p516, p5413, p5414, p5452, p5483, p5482(menneskets udvikling i et livslangt perspektiv, herunder betydningen af arv, miljø, køn og kultur, familiens betydning for udvikling, individuelle forskelle i livsstil og håndtering af udfordringer, herunder arbejde, stress og coping) ”Neuroaffektiv udviklingspsykologi til gymnasiet”, 2016, Susan Hart, (redigeret af Sonja Schoubye), Gyldendal, 1. udgave, 1. oplag, side 23-26, 81-86, 104-108(menneskets udvikling i et livslangt perspektiv, herunder betydningen af arv, miljø, køn og kultur) Dokumentar: ”DR2 Tema – Babyernes vidunderlige verden”, DR2, 1. juni 2019, Pernille Kabell, Serena Davies, Helen Sage, Guddi Singh ”Presset ungdom (1)”,TV2, 16. august 2023, Lasse Bjerre, Cirkeline Bechmann, Søren Kramer Vestergaard Bilag/Cases: ”Ricardos historie: En ræv har mange udgange”, Ugeskrift for læger, Ulf Joel Jensen, 23. november 2007 ”Børns Vilkår https://bornsvilkar.dk Barnets udvikling læs om børns udvikling og behov fra 0-6 år”(uddrag) ”Hårtab, angst og søvnmangel: Højt tempo i samfundet skaber øget mistrivsel blandt unge”(uddrag), Anders Ejbye Ernst og andre, 9. oktober 2022, DR Synopsis 2019-2020 eksempler(eget materiale)

	Synopsis sådan Jette Hannibal I alt 93 sider
Omfang	32 lektioner a 45 minutter.
Særlige fokus-punkter	Kernebegreber: omsorg: tilsyn, stimulation, tilknytning, aktivt fysisk omsorgssvigt, passivt fysisk omsorgssvigt, aktivt følelsesmæssigt omsorgssvigt, passivt følelsesmæssigt omsorgssvigt, probabilistisk perspektiv, sandsynlighed, sårbarhed(risikofaktorer) og resiliens(beskyttelsesfaktorer og modstandsdugtighed) i individet selv, nærmiljøet og samfundet, økonomisk, kulturel og social kapital, habitus, Konrad Lorenz: prægning, John Bowlby: tilknytning, 0-2 måneder før-tilknytning, smil, gråd og klyngen sig til, 2-7 måneder begyndende tilknytning, 7-24 måneder selektiv tilknytning, tilknytningsadfærd, udforskningsadfærd, Ainsworths fremmed-situationstest: tryk tilknytning, utryk-undgående tilknytning, utryk-ængstelig tilknytning, utryk-desorganiseret tilknytning, nyfødtes sanser: synet, hørelsen, lugtesans, tværmodal perception, validitet, synet på spædbørn indtil 1970'erne, synet på spædbørn i dag, spædbørns opfattelse af mennesker frem til 9 måneder: 1) spædbørn lytter mere til menneskets måde at tale på, 2) kan skelne mellem levende og ikke-levende, 3) 6 måneder gamle spædbørn, en voksen, en kost, 4) ansigtsduetter, 5) spædbarnets pludren, 9 måneders miraklet: 1) fælles fokus, 2) forstår pegning, 3) et spædbarn kan aflæse mors holdning i en ukendt situation, 4) kan tilbyde og modtage ting fra barn til mor, 5) kan samordne ting og personer, 6) affektiv, selektiv og fejlafstemning, spædbørn fra 1 år til 2 år: 1) selvgenkendelse og kropsbevidsthed, spejlprøven, tæppetesten, 2) fornemmelse for prosocial adfærd, 3) følelser, der er rettet mod én selv, 4) evnen til at "lade som om", Paul MacLeans teori om hjernens inddeling i 3 dele: 1) det autonome niveau, 2) det limbiske system, 3) det præfrontale niveau, social refereren, skam, skyld, overjeg, flovhed, stolthed, eksperimentet The Visual Cliff, spejltesten, Michael Lewis' forsøg omkring skam og stolthed, skumfidus-eksperimentet, broccoli-eksperimentet, Theory of Mind-eksperimentet, det senmoderne familieliv, Lars Denciks 4 familietyper: teamfamilien, den patriarkalske familie, svingdørsfamilien, det sociale akvarium, Thomas Højrup's 3 livsform: den selvstændige livsform, lønmodtagerlivsformen, karrierebundne livsform, traditions- eller modernitetsprægede livsformer, ungdommen som biologisk aldersperiode, ungdommen som kulturel alder, ungdommen er en efterspurgt livsstil, ungdomskulturer i 1950'erne, 1960'erne, 1970'erne og 1980'erne, ungdommen har en flodbølge af muligheder, Thomas Ziehe: kulturel frisættelse, Ulrich Beck: institutionaliseret individualisering, Erikson: jegidentitet og social identitet, sociale medier: seksualisering og intimisering, Mats Trondman: ny relationsgrammatik, Gergen: multiple selv, Anthony Giddens: identiteten som et refleksivt projekt og ontologisk sikkerhed, narcissistisk ungdom, nynarcissisme, selvrealisering, ansvarspress, unge i konkurrencestaten Mål: - redegøre for og kritisk forholde sig til psykologisk viden i form af psykologiske

	teorier, begreber og undersøgelser og kunne forstå dem i en historisk-kulturel kontekst - inddrage og vurdere forskellige forklaringer på psykologiske problemstillinger - redegøre for og kritisk forholde sig til fagets forskningsmetoder, herunder kunne diskutere etiske problemstillinger i psykologisk forskning, samt kunne skelne mellem hverdagspsykologi og videnskabelig baseret psykologisk viden - vurdere betydningen af sociale og kulturelle faktorer i forhold til menneskers tænkning og handlinger - argumentere fagligt og formidle psykologisk viden skriftligt og mundtligt med et fagligt begrebsapparat på en klar og præcis måde - demonstrere viden om psykologisk identitet og metoder og behandle problemstillinger i samspil med andre fag
Væsentligste arbejdsformer	Selvstændigt arbejde. Gruppearbejde. Klasseundervisning. Oplæg.

[Retur til forside](#)

Titel 5	Læring
Indhold	Læsestof: ”Psykologiens veje – iBog”(2022), Ole Schultz Larsen, p5135, p5163, p5162, p5161, p5159, p5158, p5157, p5276, p5295, p5294, p5291, p5290, p5242, p5274, p5237, p5236(selv, psykologiske, sociale og kulturelle forholds betydning for læring, motivation og hukommelse, perceptionens og tænkningens betydning for menneskets forståelse af sig selv og omverdenen) ”Psykologiens veje – ibog”(2022), Ole Schultz Larsen, p.5573, p.5574)(stress) ”Copingstrategier” fra www.stressogros.dk/coping ”Psykologiens veje” af Ole Schultz Larsen, iBog, (2024)(identitet), p5422 Dokumentar: ”9.z mod Kina 4”, 13. maj 2013, Irene Thyrrø og Lisbeth Dilling Bilag/cases: ”Pinball-effekten”: Derfor ødelægger sociale medier din koncentration, Forsker-Zonen, Videnskab.dk, 29. januar 2016, Vincent Hendricks – professor, Institut for Medier, Erkendelse og Formidling & Joachim Schmidt Wiewiura – forsker, Institut for Medier, Erkendelse og Formidling(psykologiske, sociale, digitale og kulturelle forholds betydning for læring, motivation og hukommelse) 65 sider
	24 lektioner a 45 minutter.
Særlige fokus-punkter	Kernebegreber: Pavlov, stimulus, respons, ubetinget, betinget, positivisme, empirisme, S før R, tom og fyldt madskål, hundepasserens fodtrin, klokke, spyt, savl, påvirkning, svar, klassisk betingning, passiv, naturlig, medfødt, genetisk, refleks, instinkt, udslukning, Watson, giv mig et dusin velskabte børn, tabula rasa, forsøget med Albert og den hvide rotte, miljø, arv, nyse- og hosterefleks, nærings-, forsvars- og forplantningsrefleks, stimulus-generalisering, Thorndikes forsøg-og-fejl

	læring, effektloven, Skinner: operant, handlende, aktiv, R før S, belønning, straf, 2 former af forstærkning: positiv og negativ, at associere eller forbinde to ting med hinanden, Skinnerboxen, pedal, rotten trykker tilfældigt på pedalen, bliver forstærket, 2 typer af straf, udslukning, straf er uhensigtsmæssigt: skæld-ud, løgn, snyd, usikker, passiv, lavt selvværd, modangreb, flugt, formning eller shaping, øjeblikkelig, tidsbestemt, mængdebestemt og uregelmæssig forstærkning, behavioristisk adfærdsterapi, realitetsterapi, systematisk desensibilisering, Köhler, kognitiv psykologi, kritik af behaviorismen, SOR-modellen, tænkning, forsøget med aber, banan, stokke, kasser, aha-oplevelse, pludselig indsigt, Bandura, imitation, observation, modelterapi, selvtillid, selvværd, sproglig og tavs viden, udenadslære, paratviden, faktaviden, mesterlære, tankpasserpædagogik, kognitiv skema, assimilation, Piaget, akkommodation, Vygotsky, zonen for den nærmeste udvikling, stilladsering, motivation, nysgerrighed, mening, kompetence, interesse, selvtillid, anerkendelse, konkurrence, ”bottom up” og ”top down”-processer, Atkinson og Shiffrins flerlagermodel, sensorisk hukommelse, korttidshukommelse, 7 plus minus 2, klumpning, arbejdshukommelse, langtidshukommelse, implicit, eksplicit, episodisk, blitzerindringer, semantisk hukommelse, procedurehukommelse, perceptuel hukommelse, hukommelse for emotionelle reaktioner, tilskuereffekten, lemmingeeffekten, ”hoppe-med-på-vognen-effekten”, pinballeffekten, kamp- og flugt-reaktionen, akut og kronisk stress, Holmes og Rahes sociale belastningsskala, daglige gener, konfronterende, distancerende, udadvendt, indadvendt følelsesmæssig, ansvar, uansvarlig, intellektuel og håbsorienteret coping, identitetsforvirring, identitetssøgen, jegidentitet, social identitet Mål: - demonstrere indgående kendskab til fagets stofområder, primært i forhold til det normalt fungerende menneske - redegøre for og kritisk forholde sig til psykologisk viden i form af psykologiske teorier, begreber og undersøgelser og kunne forstå dem i en historisk-kulturel kontekst - formulere konkrete psykologifaglige problemstillinger i aktuelt stof samt udvælge og anvende relevant psykologisk viden fra forskellige kilder, herunder digitale medier, til at undersøge disse problemstillinger og kunne forholde sig kritisk til den anvendte viden på et fagligt grundlag - inddrage og vurdere forskellige forklaringer på psykologiske problemstillinger - vurdere betydningen af sociale og kulturelle faktorer i forhold til menneskers tænkning og handlinger - argumentere fagligt og formidle psykologisk viden skriftligt og mundtligt med et fagligt begrebsapparat på en klar og præcis måde
Væsentligste arbejdsformer	Elevoplæg. Dokumentarudsendelser. Summegrupper. Klasseundervisning. Gruppearbejde. Synopsis-skrivning

[Retur til forside](#)

Titel 6	Videnskabelige undersøgelsesmetoder og feltarbejde
Indhold	”PsykC – Grundbog til psykologi på C-niveau”, Frydenlund, Magnus Riisager, 2021, side 9-20, 30-31, 35-40 ”Psykologiske feltundersøgelser - ibog”, Systime, 2013, side 11-15, 17-22, 26-27, 32-33, Ole Schultz Larsen(undersøgelsesmetoder, herunder eksperiment, observation, interview og spørgeskemaundersøgelse samt simpel analyse af data) ”Psykologiens veje – iBog”, 2023, Systime, Ole Schultz Larsen, induktion og deduktion – c13936, tvillingestudier – p5761, tværsnitsundersøgelser – p5760, korrelationsstudier – p5757 ”Psykologiens veje”, Systime, Ole Schultz Larsen, 2021, side 23-24 Øvelser i videnskabelige undersøgelsesmetoder psykologi B 2023(eget materiale) Feltarbejde med powerpoint-præsentation I alt 43 sider Samlet sidetal: 494 sider
Omfang	13 lektioner a 45 minutter.
Særlige fokus-punkter	Kernebegreber: validitet, reliabilitet, intern validitet, ekstern eller økologisk validitet, observation: kvantitativ, kvalitativ, skjult, åben, struktureret, ustruktureret, specifik, generel, observatør, deltager, laboratorieobservation, feltobservation, eksperiment, afhængig variabel, uafhængig variabel, forstyrrende variabel, eksperimentgruppe, kontrolgruppe, laboratorieeksperiment, felteksperiment, naturligt eksperiment, interview, spørgeskemaundersøgelse, længdesnitsundersøgelse, tværsnitsundersøgelse, caseundersøgelse, korrelationsundersøgelse, arkivstudier, tvillingeundersøgelse, induktion, deduktion, etiske retningslinjer, kvantitativ og kvalitativ undersøgelsesmetode, empiri, deltagerudvælgelse, repræsentativitet, sample, design, pilotstudie, reproducerbart, triangulering, randomisering, bias, skævhed, fejlkilde, forsøgseffekt, selvrepræsentationseffekt, kontroreffekt, forsøgsledereffekt Mål: - redegøre for og kritisk forholde sig til psykologisk viden i form af psykologiske teorier, begreber og undersøgelser og kunne forstå dem i en historisk-kulturel kontekst - inddrage og vurdere forklaringer på psykologiske problemstillinger - redegøre for og kritisk forholde sig til fagets forskningsmetoder, herunder kunne diskutere etiske problemstillinger i psykologisk forskning, samt kunne skelne mellem hverdagspsykologi og videnskabelig baseret psykologisk viden - demonstrere et grundigt kendskab til fagets metoder og på den baggrund selv være i stand til at designe og gennemføre mindre former for feltundersøgelser, herunder kunne præstere og forholde sig til resultaterne med brug af et metodisk begrebsapparat - vurdere betydningen af sociale og kulturelle faktorer i forhold til menneskers tænkning og handlinger - argumentere fagligt og formidle psykologisk viden skriftligt og mundtligt med et

	fagligt begrebsapparat på en klar og præcis måde - demonstrere viden om psykologiske metoder og behandle problemstillinger i samspil med andre fag
Væsentligste arbejdsformer	Klasseundervisning. Gruppearbejde. Summegrupper. Oplæg. Arbejde med feltarbejde

[Retur til forside](#)